

OHJEET KUNNALLISTEN LUOTTAMUSHENKILÖPAIKKOJEN JAOKSI 2017

(hyväksytty puolueen alue- ja kuntatyöryhmässä 3.5.2016
ja vahvistettu puoluehallituksessa 12.5.2016)

Yleistä

Luottamushenkilöiden valintaprosessin tulee olla mahdollisimman avoin ja kansanvaltainen. Keskusta pyrkii kunnissa laajaan yhteistyöhön kaikkien poliittisten ja sitoutumattomien ryhmien kanssa. Niissä kunnissa, joissa Keskustalla on suurin valtuustoryhmä, Keskusta toimii aloitteentekijänä ja kutsuu muut ryhmät neuvotteluun luottamushenkilöpaikoista. Keskustaenemmistöisissä kunnissa vastuuta tulee jakaa muillekin ryhmille. Kunnissa ei ole hallitus-oppositioasetelmaa.

Keskustan sääntöjen mukaan valtuustoryhmä ja kunnallisjärjestön johtokunta tekevät yhteisen ehdotuksen luottamushenkilöpaikkojen jaosta kunnallisjärjestön kokoukselle. Ehdotuksen tulee pohjautua yhdessä sovittuihin periaatteisiin, jotka voivat perustua mm. tämän ohjeistuksen suosituksiin. Lopullisen ehdotuksen Keskustan luottamushenkilöpaikoille tekee kunnallisjärjestön kokous. Mikäli valtuustoryhmä joutuu jostain perustellusta syystä poikkeamaan kunnallisjärjestön kokouksessa hyväksytystä ehdotuksesta, sen on annettava kunnallisjärjestölle selvitys poikkeamisen syystä.

Valtuustoryhmän järjestäytyminen tapahtuu heti vaalien jälkeen. Kunnallisjärjestön puheenjohtaja kutsuu valtuustoryhmän koolle ja johtaa kokouksessa puhetta siihen saakka, kunnes ryhmän puheenjohtaja on valittu. Järjestäytymiskokouksen jälkeen voidaan pitää kunnallisjärjestön johtokunnan ja valtuustoryhmän yhteinen valmistelukokous, jossa hyväksytään periaatteet luottamushenkilöpaikkojen jaoksi. (kunnallisjärjestön säännöt, 12 §)

Keskustan periaatteena on se, että ne, jotka asettuvat vaaleissa ehdolle ja saavat kannatusta, ovat etusijalla luottamushenkilöpaikkoja jaettaessa. Jo etukäteen ehdokkaaksi lähteviltä voidaan kysyä heidän kiinnostustaan mahdollisten paikkojen osalta. Yhtään luottamushenkilöpaikkaa ei kuitenkaan luvata kenellekään ennen vaaleja, vaan vaalitulos ratkaisee.

Luottamustehtäviin valittavat toimivat Keskustan mandaatilla. Siksi heidän odotetaan säännöllisesti osallistuvan puolueen järjestötyöhön ja esimerkiksi kunnallisjärjestön toimintaan. Keskustan ryhmäkokouksiin osallistuminen on osa luottamustehtävän hoitamista. Tiedonkulkua kunnallisjärjestön johtokunnan ja valtuustoryhmän välillä tulee aktiivisesti lisätä.

Luottamushenkilöiden työ on usein näkyvin osa Keskustan toimintaa kunnassa. Siksi valintaprosessiin ja valittaviin henkilöihin kannattaa käyttää aikaa ja harkintaa. Suotavaa on antaa jokin paikka jokaiselle ehdokkaana olleelle, mikäli mahdollista.

Jokainen kunta tekee omat ratkaisunsa luottamushenkilöpaikkojen jaossa. Nämä ohjeet toimivat suosituksena helpottamaan tätä tehtävää. Tervettä järkeä on lupa ja syytä käyttää.

Luottamushenkilöpaikkojen valintaprosessi ja aikataulu

1. Kuntavaalit 9.4.2017

2. Valtuustoryhmän järjestäytymiskokous (huhtikuun loppuun mennessä)

- kunnallisjärjestön puheenjohtaja kutsuu koolle ja avaa kokouksen
- läsnä valtuustoryhmän jäsenet ja kunnallisjärjestön puheenjohtaja
- valitaan valtuustoryhmälle puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri
- käydään läpi vaalien tulos ja voimasuhdelaskelmat
- sovitaan yhteisistä pelisäännöistä tavoitteena kunnan asioiden hyvä hoitaminen sekä puolueen kokonaisuus
- hyväksytään valtuustoryhmän säännöt, jotka kaikki ryhmän jäsenet allekirjoittavat

3. Valtuustoryhmän ja kunnallisjärjestön johtokunnan yhteiset kokoukset (huhti-toukokuu)

- nimetään neuvottelijat muiden puolueiden kanssa käytäviin neuvotteluihin (mielellään valtuustoryhmän ja kunnallisjärjestön johdon edustus)
- käydään läpi täytettävät luottamushenkilöpaikat ja voimasuhdelaskelmat
- hyväksytään Keskustan periaatteet luottamushenkilöpaikkojen jaoksi ja Keskustan tavoitteet
- tiedotetaan kunnassa oleville puolueen perusjärjestöille ja ehdokkaina olleille noudatettavista periaatteista ja pyydetään heiltä nimiehdotuksia. Kysytään ehdokkaina olleilta heidän toiveitaan luottamushenkilöpaikoista.
- tehdään pohjaesitys luottamushenkilöpaikkojen jaosta. Tarvittaessa käytetään pisteytystä tasapuolisen ja alueellisen edustuksen turvaamiseksi

4. Kunnallisjärjestön kokous (toukokuu)

- päätetään Keskustan ehdokkaista luottamushenkilöpaikoille
- päätöksen pohjana on valtuustoryhmän ja kunnallisjärjestön johtokunnan yhteinen esitys

5. Valtuustokausi alkaa 1.6.2017

Suositus luottamushenkilöpaikkojen valintaperusteiksi

Poliittisen vastuun ja ehdokkuuden arvostamisen periaate

Niille henkilöille, jotka ovat olleet ehdokkaina ja saaneet vaaleissa kannatusta, on myös annettava vastuuta päätöksenteossa. Valintoja tehtäessä on huomioitava kunnan hallinto- ja johtosäännöt, joissa saattaa olla erityismääräyksiä luottamustehtäviin valittavista henkilöistä.

Johtava periaattemme on, että kunnanhallitus- ja lautakuntapaikat jaetaan ehdokkaina olleille. Kunnanhallituksen jäsenet ja lautakuntien puheenjohtajat tulee pääsääntöisesti valita valtuutettujen ja varavaltuutettujen joukosta.

Asiantuntemuksen ja pätevyyden periaate

Keskustan edustajia valittaessa on kiinnitettävä huomiota asianomaisen henkilön sopivuuteen ja pätevyyteen kyseisen tehtävän hoitamiseen sekä yleiseen arvostukseen paikkakunnalla. Henkilön kiinnostus, innostus ja osaaminen takaavat sen, että oikeat ihmiset sijoittuvat oikeisiin paikkoihin. Myös valittavan henkilön mahdollisuuteen käyttää aikaa luottamustehtävän hoitamiseen kannattaa jo valintavaiheessa kiinnittää huomiota.

Kuntien omistamiin osakeyhtiöihin valittavia luottamushenkilöitä koskevat uuden kuntalain mukaiset, muita tiukemmat vaatimukset: hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Ehdokkaiden kiinnostusta luottamushenkilöpaikkoihin voidaan kysyä jo ennen vaaleja. Viimeistään vaalien jälkeen jokaiselta ehdokkaalta kysytään, mikä luottamushenkilöpaikka häntä kiinnostaa

Vallan hajautuksen ja kierrätyksen periaate

Samaa henkilöä ei pääsääntöisesti nimetä useisiin luottamustehtäviin. Lautakuntien ja muiden luottamustehtävien jäsenyyksiä kierrätetään.

Valtuutetuille annetaan valtuutetun toimen lisäksi yksi muu luottamushenkilöpaikka peruskunnassa.

Puolueen suositus on, että henkilö hoitaa samaa luottamustehtävää enintään kolme kautta eli 12 vuotta.

Tasa-arvon periaate

Tasa-arvolain vaatimus edellyttää, että luottamushenkilöpaikoille valitaan naisia vähintään 40 % ja miehiä vähintään 40 %.

Nuoriin luottamisen periaate

Tulevaisuus on nuorissa. Nuorille tulee antaa luottamushenkilöpaikkoja vähintään heidän keräämiensä äänten suhteessa.

Myös keskeisiin luottamustehtäviin valittavien henkilöiden tulee edustaa kuntalaisia mahdollisimman monipuolisesti.

Luottamushenkilömaksu

Kunnallisjärjestö perii luottamushenkilömaksua vähintään 10 % kokous- ja vuosipalkkioiden bruttosummasta.

Jokaisen valitun luottamushenkilön tulee maksaa luottamushenkilömaksua kunnallisjärjestölle tai sen tehtäviä hoitavalle perusjärjestölle. Hyvän poliittisen moraalien ja järjestöllisen ryhdin edellytys on, että kaikki luottamushenkilöt maksavat luottamushenkilömaksua. Niistä saadut tulot käytetään Keskustan järjestö- ja vaalityön kattamiseen asianomaisessa kunnassa.

Hyvä käytäntö on ottaa suostumus luottamushenkilömaksun maksamisesta ehdokassuostumuksen allekirjoittamisen yhteydessä. Sitoumus luottamushenkilömaksun perimisestä otetaan ennen lopullista valintaa jokaiselta, joka on saamassa luottamustehtävän Keskustan kautta, myös vaaleissa sitoutumattomana esiintyneiltä.

Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt eivät voi periä ja tilittää kunnallisjärjestölle puolueveroa hallituspalkkioista. Kuntayhtiöiden hallituspalkkiot maksetaan jäsenille itselleen, jotka sitten tilittävät kunnallisjärjestön ohjeen mukaisesti puoluevero-osuuden kunnallisjärjestölle.

Suositus maakunnallisten kuntayhtymien luottamushenkilövalinnoiksi kuntavaalien 2017 jälkeen

Periaatteet:

- tehtäviin valitaan henkilöitä jokaisen seutukunnan alueelta tasapuolisesti
- valittavan henkilön tulee mieluiten olla kunnan- tai varavaltuutettu tai ollut ehdokkaana kuntavaaleissa tai johtava kunnallinen viranhaltija
- viranhaltijoiden osuus voi olla korkeintaan 1/4 (keskustalaisista luottamushenkilöistä) valittavan toimihenkilöelimen jäsenmäärästä
- yksi maakunnallinen kuntayhtymän luottamuspaikka / henkilö
- puolueyössä mukanaolo on yksi valinnan edellytys
- henkilön pätevyys ja sopivuus ko. tehtävään otetaan huomioon
- nuoria valitaan vähintään kuntavaaleissa saadun ääniosuuden suhteessa
- valinnoissa noudatetaan tasa-arvolakia (40 %)
- valittava henkilö sitoutuu maksamaan kokouspalkkioista piirihallituksen määräämän luottamushenkilömaksun
- samassa tehtävässä voi toimia yhtäjaksoisesti enintään 12 vuotta (3 kautta)
- piiri voi siirtää valmisteluvastuun suppeissa kuntayhtymissä (alle 4 kuntaa) suoraan kunnallisjärjestöille
- piirihallitus tekee lopullisen esityksen eri tehtäviin valittavista henkilöistä.